

Quickscan natuuronderzoek sloop 38 woningen in Renkum

In het kader van de Flora- en faunawet

Quickscan natuuronderzoek sloop 38 woningen in Renkum

In het kader van de Flora- en faunawet

In opdracht van:

Vivare Projecten BV
Postbus 5265
6802 EG Arnhem
Contactpersoon: Wietse Boonacker

Uitgevoerd door:

Ecochore Natuurtechniek
Ruiterweg 8
7152 DE EIBERGEN
T 0544-350297
M 06-15904121
E info@ecochore.nl
I www.ecochore.nl

Auteur: Bas Voerman
Collegiale toetsing: Kees Weiland
Veldwerk: Bas Voerman

Datum: juni 2014

Correspondentie door Ecochore Natuurtechniek vindt uitsluitend plaats op digitale wijze of op FSC/PEFC gecertificeerd papier.

Foto voorzijde: enkele te slopen woningen aan de Reijmersweg

*Ecochore Natuurtechniek is aangesloten bij Samenwerkingsverband Ecologie:
www.swvecologie.nl*

INHOUD

INHOUD	3
1. AANLEIDING EN DOEL.....	4
2. INVENTARISATIEOPZET EN GEBIEDSBESCHRIJVING	5
2.1 Onderzoeksmethodiek	5
2.2 Gebiedsbeschrijving.....	5
2.3 Natuurbeschermingswet 98, Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn	5
2.4 Geplande werkzaamheden	6
3. Onderzoeksresultaten	8
3.1 Flora	8
3.2 (Broed)vogels	8
3.3 Herpetofauna en vissen	9
3.4 Zoogdieren.....	9
3.5 Ongewervelden.....	10
4. TOETSING FLORA- EN FAUNAWET	11
4.1 Algemeen	11
4.2 Flora	11
4.3 (Broed)vogels	11
4.4 Herpetofauna en vissen	13
4.5 Zoogdieren.....	13
4.6 Ongewervelden.....	14
4.7 Consequenties tijdens de sloopactiviteiten en de zorgplicht.....	14
5. CONCLUSIE	15
LITERATUUR.....	16
 BIJLAGE 1: LIGGING NATURA2000 EN EHS.....	 17
BIJLAGE 2: IMPRESSIE PLANGEBIED	18
BIJLAGE 3: TOELICHTING FLORA- EN FAUNAWET	19
BIJLAGE 4: CHECKLIST VLEERMUISPROTOCOL	22

1. AANLEIDING EN DOEL

Vivare Projecten BV is voornemen 38 woningen te amoveren binnen de bebouwde kom van Renkum. De woningen staan langs de Hogenkampseweg / Reijmersweg / St. Josephweg / Mr. Van Damweg. Door het verwijderen van de woningen, opstallen en aanwezige tuinen ontstaat de mogelijkheid voor inbreiding door de bouw van 44 nieuwe woningen. Voor de voorgenomen ruimtelijke ingrepen is een toetsing aan de Flora- en faunawet noodzakelijk.

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet (Ff-wet) van kracht. Middels deze wet wordt een groot aantal plant- en diersoorten beschermd.

Als er plannen zijn om bepaalde handelingen uit te voeren of wijzigingen aan te brengen in het bestemmingsplan, zal er onderzocht moeten worden of deze plannen, of onderdelen hiervan, nadelige effecten kunnen hebben op aanwezige, of mogelijk aanwezige, beschermde flora en fauna. Middels een natuurtoets kan worden bepaald of dier- en plantsoorten negatieve gevolgen kunnen ondervinden van de werkzaamheden dan wel dat er gezocht moet worden naar mitigerende en/of compenserende maatregelen. Hiervoor zullen eventueel ontheffingen moeten worden aangevraagd bij Dienst Regeling van het ministerie van Economische Zaken.

Om aan de zorgplicht te kunnen voldoen, die gesteld wordt in de Flora- en faunawet, is aan Ecochore Natuurtechniek opdracht gegeven voor de uitvoering van een quickscan natuurtoets om zo de mogelijk negatieve effecten op flora en fauna in kaart te brengen. Middels een quickscan wordt een indruk verkregen van de mogelijke waarden van een gebied voor flora en fauna en kan worden beoordeeld of voldoende verspreidingsgegevens van mogelijk aanwezige beschermde dieren en planten voorhanden is of dat nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht. Dit rapport beschrijft de bevindingen en consequenties.

2. INVENTARISATIEOPZET EN GEBIEDSBESCHRIJVING

Voor de quickscan is de locatie op 4 juni 2014 door een medewerker van Ecochore Natuurtechniek bezocht om zo een verwachting uit te kunnen spreken van het voorkomen van, dan wel het gebruik maken door, beschermde dier- en plantsoorten in het gebied, zoals vermeld in de Flora- en faunawet, Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn en Rode Lijsten.

2.1 Onderzoeksmethodiek

Iedere dier- en plantgroep heeft zijn eigen methode van inventarisatie om zo een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de betekenis van het gebied voor de betreffende soorten of groepen.

Dit onderzoek is uitgevoerd in de vorm van een quickscan. Er is zowel globaal gekeken naar de daadwerkelijk aanwezige flora en fauna, als naar de mogelijke waarden die het gebied herbergt in andere tijden van het jaar die tijdens een éénmalig bezoek niet kunnen worden vastgesteld.

Tijdens het onderzoek zijn de aanwezige ecotopen intensief geïnspecteerd op aanwijzingen van beschermde of Rode lijstgenoteerde flora en fauna.

Als aanvulling op het veldbezoek zijn verspreidings Tabellen en verspreidingsatlassen, met waarnemingen voor de locatie geraadpleegd op het voorkomen van beschermde of Rode Lijstgenoteerde soorten.

Aan de hand van de resultaten van het quickscanonderzoek kan worden aangegeven of nadere inventarisaties gewenst zijn of dat redelijkerwijs kan worden aangenomen dat de effecten op aanwezige (beschermde) flora en fauna geen bedreiging opleveren en of ontheffingen in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk zijn.

Bezoekdata	starttijd	weersgesteldheid	Onderzoeker
04-06-2014	dagbezoek	bewolkt, droog, windkracht 0/1, 20 °C	Bas Voerman

2.2 Gebiedsbeschrijving

Het onderzoeksgebied is gelegen binnen de bebouwde kom van Renkum binnen de wegen: Hogenkampseweg / Reijmersweg / St. Josephweg / Mr. Van Damweg in de gemeente Renkum.

Het onderzoek heeft zich gericht op 38 geschakelde woningen verdeeld over 10 woonblokken. De huizen zijn voorzien van pannendaken en spouwmuren. Zowel aan de voor- als achterzijde is bij elke woning een (vrij kleine) tuin aanwezig. Op enkele percelen zijn overkappingen, carports of kleine schuren gebouwd.

Aan de achterzijde van de woningen is, centraal in het plangebied, een binnenplaats aanwezig met grasveld en enkele speeltoestellen. Hier staan verspreid enkele grotere bomen als ruwe berk, zomereik, robinia, linden spec. enz.

Zowel langs de Hogenkampseweg als langs een deel van de Sint Josephweg is laanbeplanting van enkele forsere bomen aanwezig. Deze bomen staan feitelijk buiten de plangrenzen en blijven behouden. Binnen het plangebied is vrij weinig opgaand groen aanwezig.

Het onderzoek heeft zich gericht op het gehele plangebied zoals weergegeven in figuur 1. Zie voor gebiedsligging figuur 1 en een gebiedsimpresie bijlage 2.

2.3 Natuurbeschermingswet 98, Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een netwerk van grote en kleine natuurgebieden (waaronder de Natura2000 gebieden) waarin de natuur (plant en dier) voorrang heeft en wordt beschermd. Hiermee wordt voorkomen dat natuurgebieden geïsoleerd komen te liggen, dieren en planten uitsterven en dat de natuurgebieden zo hun waarde verliezen. De EHS kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

Natura2000 is een netwerk van beschermde natuurgebieden, dat binnen de Europese Unie wordt opgezet. Het Natura2000 netwerk dient ter bescherming van zowel de gebieden (natuurlijke habitats) als de wilde flora en fauna op het Europese grondgebied van de

lidstaten. Deze Natura2000-gebieden vormen de kerngebieden van de EHS zoals deze in Nederland wordt vormgegeven, zie bijlage 1.

De dichtstbijzijnde Natura2000 gebieden zijn De Veluwe en de Uiterwaarden van de Neder-Rijn. De bebouwde kom van Renkum wordt grotendeels ingesloten door de begrensde delen van de Veluwe. Ten noorden van de bebouwde kom zijn enkele landbouwgebieden die buiten het Natura2000 gebied vallen.

Ten zuiden van de bebouwde kom liggen de uiterwaarden van de Neder-Rijn die eveneens zijn aangewezen als Natura2000 gebied. De dichtstbijzijnde begrenzingen van de Veluwe en uiterwaarden van de Neder-Rijn liggen op respectievelijk 300 en 1600 meter afstand.

De planlocatie is niet gelegen binnen een ecologische verbindingszone (evz). Zie de kaart in figuur 3, bijlage 1. De begrenzingen van de Ecologische Hoofdstructuur en ecologische verbindingszones in de directe omgeving volgen grotendeels de begrenzingen van de Natura2000 gebieden. De aanwezige landbouwenclaves zijn in de EHS opgenomen als verwervingsgebieden.

Consequenties

De geplande werkzaamheden zullen geen toename van verstorende invloeden hebben op Natura2000 gebieden of EHS aangezien het plangebied niet ligt binnen de grenzen van voornoemde gebieden (EHS en Natura2000) of invloedssfeer (Natura2000). Zowel de werkzaamheden als de toekomstige inrichting zullen geen negatieve gevolgen hebben op de beschreven gebieden, aanwezige habitats of kwalificerende soorten. Verdere toetsing aan deze gebieden is hierdoor niet noodzakelijk.

Zie bijlage 1 voor de ligging van het gebied ten opzichte van de Natura2000 gebieden (figuur 2) en de ecologische verbindingszone (figuur 3).

2.4 Geplande werkzaamheden

De werkzaamheden zullen bestaan uit het slopen de aanwezige bebouwing en verwijderen van alle aanwezige beplanting. Door de sloop van de 38 woningen ontstaat de mogelijkheid voor het bouwen van 44 nieuwe woningen.

De werkzaamheden kunnen worden aangemerkt als Ruimtelijke Ingrepen en Ontwikkelingen. Op deze definitie is de afweging in het kader van de Flora- en faunawet (hoofdstuk 4) gebaseerd.

Figuur 1. Ligging onderzoeksgebied.
De uitsnede geeft een meer gedetailleerd beeld
van de planlocatie.

Bron: Google Earth.

3. Onderzoeksresultaten

In dit hoofdstuk worden kort de bevindingen van het veldbezoek weergegeven. In het volgende hoofdstuk worden de wettelijke consequenties en eventuele aanbevelingen gegeven. Voor verwijzingen naar tabelgenoteerde soorten in het kader van de Flora- en faunawet (Ff-wet) zoals in de tekst wordt beschreven, wordt verwezen naar de toelichting in bijlage 3. Ter aanvulling op de onderzoeksresultaten zijn verspreidingsatlassen geraadpleegd voor het kilometerhok: 178-443.

3.1 Flora

In het plangebied zijn zeer weinig wilde plantensoorten aangetroffen. De aanwezige planten zijn alle algemene soorten die kenmerkend zijn voor matig rijke tot rijke gronden en veelal kenmerkend voor pioniersituaties en stedelijke omgeving. Het betreft soorten als: paardenbloem, madeliefje, ronde ooievaarsbek, Canadese fijnstraal, basterdwederik, perzikkruid, straatgras, grote brandnetel enz.

Centraal in het plangebied zijn enkele bomen aangeplant als ruwe berk, linde spec. en zomereik. Overige opgaande begroeiing is nauwelijks aanwezig. De aanwezige tuinen zijn veelal verruigd en forse bosschages en bomen ontbreken.

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde of Rode lijstgenoteerde soorten aangetroffen. Gezien de intensiteit van de inventarisatie zullen er enkele algemene plantensoorten zijn gemist. Aan de hand van de opbouw van het plangebied zijn echter geen zwaar beschermde soorten te verwachten.

Verspreidingskaarten van Floron en verspreidingsdatabanken op internet laten enkele beschermde soorten zien binnen het atlasblok waarin het plangebied gelegen is, onder andere breed klokje, akkerklokje, rapunzelklokje, grasklokje, rietorchis, kleine zonnedaauw, jeneverbes, koningsvaren, brede wespenorchis en gewone vogelmelk. Behoudens de twee laatste genoemde soorten zijn de genoemde soorten niet (in wilde vorm) binnen de planlocatie aanwezig. Van de twee laatst vermelde soorten zijn echter eveneens geen planten aangetroffen maar is aanwezigheid niet geheel uit te sluiten.

3.2 (Broed)vogels

Het veldbezoek heeft plaatsgevonden middels een eenmalig bezoek in het broedseizoen van de meeste vogelsoorten. De aanwezige ecotopen op de planlocatie (bebouwing, erf, siertuinen) bieden potentiële broedgelegenheden voor soorten uit ecologische vogelgroepen als:

- struiken, struwelen en heggen
- bebouwing en overige groepen

(uit: *broedvogels en beheer* - H. Sierdsema - SOVON)

Tijdens het veldbezoek zijn enkele territoriale en losse waarnemingen van vogelsoorten in het plangebied aangetroffen. Het betreft de soorten: tjiftjaf, merel, huismus, vink, winterkoning, ekster en gierzwaluw.

Van huismus zijn 4 territoriumindicerende waarnemingen verricht. Bij twee waarnemingen betrof het zinnende mannetjes in de dakgoor. Bij twee andere waarnemingen betrof het voerende ouders op het centraal gelegen grasveld.

Van gierzwaluw zijn 8 vrij hoog boven de locatie foeragerende dieren geteld. Nestindicerende waarnemingen zijn niet vastgesteld.

Het beschermingsregime van de groep vogelsoorten is opgedeeld in 5 categorieën waarbij de nestlocaties leidend zijn. In bijlage 3 is een toelichting op de 5 verschillende categorieën en bijhorende soorten beschreven.

Van de categorieën 1-4 zijn sporen van twee soorten in het plangebied aangetroffen:

- Huismus (categorie 2)
- Gierzwaluw (categorie 2)

Van overige soorten uit categorie 1-4 zijn geen sporen aangetroffen en wordt aanwezigheid niet verwacht.

Van soorten uit categorie 5 zijn enkele soorten aangetroffen of te verwachten zoals koolmees, pimpelmees, ekster en spreeuw. Broedlocaties van deze soorten zijn niet vastgesteld maar zijn in tuinen en de directe omgeving zeer goed mogelijk.

De atlas van Nederlandse broedvogels laat in het kilometerhok waarbinnen het plangebied ligt een groot aantal algemene broedvogels zien. Hierbij zijn ook enkele categorie 1-4 soorten als huismus, sperwer, havik en buizerd.

3.3 Herpetofauna en vissen

Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen verricht van soorten uit deze groepen. Voor beschermde amfibieën, reptielen en vissen ontbreekt het aan geschikt voortplantingshabitat binnen de begrenzing van het plangebied.

De verspreidingskaarten van RAVON (*Reptielen, Amfibieën en Vissenonderzoek Nederland*) laten enkele beschermde soorten in het kilometerhok zien waarbinnen het plangebied gelegen is. Het betreft licht beschermde soorten als gewone pad, bruine kikker, kleine watersalamander en bastaardkikker en zwaar beschermde soorten als poelkikker en rugstreeppad. Er zijn geen waarnemingen van reptielen of vissen binnen het kilometerhok bekend.

3.4 Zoogdieren

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn enkele sporen aangetroffen van bosmuis, konijn en muizen onbepaald. Overige sporen van zoogdieren zijn niet gevonden.

De planlocatie, en de directe zone hier omheen, biedt enkele algemene zoogdiersoorten een potentieel geschikt leefgebied. Hierbij moet met name gedacht worden aan soorten als: ware muizen, (algemene) spitsmuizen, konijn, egel en algemene marterachtigen.

Er zijn geen sporen aangetroffen van zwaar beschermde soorten als steenmarter en eekhoorn. Voor beide soorten biedt de planlocatie en directe omgeving in principe geschikt habitat voor territoria en verblijfplaatsen. Van beide soorten zijn echter geen aanwijzingen in de vorm van een vaste verblijfplaats aangetroffen. Het is aannemelijk dat in omringende houtopstanden, laanbomen of tuinen nest-/rustlocaties van beide soorten aanwezig kunnen zijn waardoor foeragerende dieren op de planlocatie kunnen worden waargenomen. Verblijfplaatsen van steenmarter zijn met regelmaat aan te treffen in gebouwen als schuren en woningen. De woningen, schuurtjes en verruigde tuinen in het plangebied zijn potentieel leefgebied voor deze soort. Nesten van eekhoorns zijn in de meeste gevallen in boomkronen aan te treffen.

De zoogdieratlas.nl maakt meldingen van beschermde soorten waaronder: steenmarter en eekhoorn.

Vleermuizen

Het plangebied is door de aanwezige ecochore¹ geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. In het gebied zijn diverse potentieel geschikte verblijfslocaties in gebouwen aanwezig, zijn de tuinen en het centraal gelegen speelveld geschikt als foerageergebied en is uitwisseling met omringende gebieden mogelijk door aanwezige laanbeplantingen langs de randen van het gebied.

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen van vleermuizen aangetroffen.

In het gebied zijn geen voor boombewonende vleermuizen geschikte bomen met holten aanwezig.

Verspreidingsatlassen van vleermuizen laten aanwezigheid van verschillende soorten in het kilometerhok zien: baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, laatvlieger, watervleermuis en rosse vleermuis.

¹ Een ecochore is een ruimtelijk begrensde ecologische eenheid, gekenmerkt door een inwendige heterogeniteit in een halfnatuurlijk of cultuurlandschap. Een ecochore bestaat uit een verzameling ecotopen; bijvoorbeeld de verschillende aan elkaar grenzende ecotopen op en rond een erf. Samen vormen deze ecotopen een gevarieerd landschap.

3.5 Ongewervelden

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen beschermde soorten uit deze groep aangetroffen. Het plangebied is niet geschikt voor beschermde of Rode Lijstgenoteerde insectensoorten.

Binnen de planlocatie liggen geen ecotopen die beschermde ongewervelden een goede leefomgeving bieden. Het voorkomen van beschermde ongewervelden, waaronder libellen, vliegend hert, gestreepte waterroofkever en platte schijfhoren, is derhalve uitgesloten.

4. TOETSING FLORA- EN FAUNAWET

4.1 Algemeen

Sinds het in werking treden van de AMvB artikel 75, 26 feb. 2005, is de beschermde status van dieren en planten opgedeeld in 3 tabellen, zie kader.

Soorten die vermeld staan op Tabel 1 zijn vrijgesteld van ontheffing indien de werkzaamheden aan te merken zijn als Ruimtelijke Ontwikkelingen. Tabel 2 en 3 soorten zijn zwaarder beschermd en hiervoor is nader onderzoek of toetsing noodzakelijk.

Voor vogels geldt dat alle inheemse soorten beschermd zijn. Verstoring of verontrusting van broedende vogels is niet toegestaan. Daarnaast zijn er enkele soorten die jaarrond gebruik maken van dezelfde broedlocaties of die afhankelijk zijn van specifieke locaties; deze locaties zijn jaarrond beschermd.

De groep vogels wordt niet specifiek aangegeven in de tabelverdeling. Voor deze groep is slechts ontheffing mogelijk voor belangen die betrekking hebben op bescherming van flora en fauna, veiligheid voor het vliegverkeer of volksgezondheid.

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn opgenomen in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. In Nederland is de soortbescherming verankert in de Flora- en faunawet en zijn de soorten uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn opgenomen in tabel 3 van de AMvB artikel 75. Hierdoor zijn alle vleermuissoorten zwaar beschermd.

Zie voor een uitgebreide toelichting van de Flora- en faunawet (Ff-wet) bijlage 3.

Tabelindeling Flora- en faunawet

Tabel 1: Algemene soorten: algemene vrijstelling of ontheffing/lichte toets

Tabel 2: Overige soorten: vrijstelling met gedragscode of ontheffing/lichte toets

Tabel 3: Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB: vrijstelling met gedragscode of ontheffing/uitgebreide toets

4.2 Flora

In het gebied zijn tijdens de quickscan geen beschermde plantensoorten waargenomen. Lichte beschermde soorten als gewone vogelmelk en brede wespenorchis zijn in het plangebied niet geheel uit te sluiten. Deze soorten staan echter op Tabel 1 van de Flora- en faunawet en zijn daardoor vrijgesteld van ontheffing waardoor geen nadere inspanning noodzakelijk is.

Gezien de gebiedsopbouw zijn geen zwaar beschermde soorten te verwachten.

Aangezien beschermde soorten ontbreken, is nader onderzoek of ontheffing niet noodzakelijk.

4.3 (Broed)vogels

Alle te verwachten vogelsoorten zijn beschermd krachtens de Flora- en faunawet en de Vogelrichtlijn. Ontheffing voor deze diergroep is in de meeste gevallen niet mogelijk.

Dit betekent dat het verstoren, verontrusten, doden en anderszins van vogels en nesten niet is toegestaan. Deze overtredingen zijn mogelijk door het uitvoeren van de geplande werkzaamheden.

Voor vogels geldt dat deze tijdens de broedperiode het meest gevoelig zijn voor verstoring. De rest van het jaar zijn zij flexibeler en is de kans op nadelige effecten door de werkzaamheden voor de individuen aanzienlijk minder. Hierdoor is het sterk aan te bevelen buiten het broedseizoen te starten met de werkzaamheden waardoor bij aanvang van het broedseizoen het verstoringseffect op vogels minimaal is.

Globaal kan worden gezegd dat de broedperiode, voor de mogelijk aanwezige soorten, ligt tussen 15 maart en 15 juli. Hierbij dient wel te worden opgemerkt dat indien broedende vogels in een andere periode van het jaar worden aangetroffen, hierbij zorgvuldig dient te worden omgegaan zodat verstoring van de broedende vogels wordt voorkomen.

Niet alle vogels maken jaarlijks een nieuw nest om te broeden. Een deel van de soorten gebruikt jaarlijks hetzelfde nest of dezelfde locatie om hun jongen groot te brengen. Ook zijn er soorten die jaarrond gebruik maken van vaste verblijfplaatsen. Voor deze soorten geldt dat de nest- of verblijfloccaties jaarrond beschermd zijn en dat inzichtelijk gemaakt moet worden welke gevolgen de werkzaamheden voor deze soorten hebben.

Door het ministerie van LNV is een lijst opgesteld met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn: 'Aangepaste lijst beschermde vogelnesten' van het ministerie van LNV 2009 - zie ook bijlage 3. De nestlocaties en vaste verblijfplaatsen van de hierin beschreven soorten zijn ook in perioden beschermd als er tijdelijk geen gebruik van de nestlocatie wordt gemaakt. De betreffende soorten zijn verdeeld in 5 categorieën, zie bijlage 3.

Tijdens het veldbezoek zijn twee soorten aangetroffen die opgenomen zijn in categorie 1-4. Dit zijn:

- Huismus (categorie 2)
- Gierzwaluw (categorie 2)

Huisumus en gierzwaluw

Op de planlocatie zijn diverse geschikte mogelijkheden aanwezig als broedlocatie van huisumus en gierzwaluw. Met name de ruimten onder de pannen daken van de woningen kunnen voor beide soorten geschikte broedlocaties bevatten.

Tijdens het veldbezoek zijn bij de woningen aan de Meester van Damweg 2 territoriumindicerende huismussen waargenomen in de dakgoot aan de achterzijde. De andere twee waarnemingen van voerende dieren konden niet aan een specifieke woning worden gekoppeld maar kunnen redelijkerwijs wel tot broedparen van het plangebied worden gerekend.

Er zijn geen gierzwaluwen aangetroffen waarvan een directe binding met de planlocatie kon worden vastgesteld.

De meeste woningen bieden voor beide soorten geschikte verblijfslocaties. Doordat beide soorten koloniebroeders zijn, kunnen in dergelijke woningen meerdere broedparen aanwezig zijn.

Doordat van beide soorten geen recente verspreidingsgegevens voorhanden zijn, is nader onderzoek in de broedperiode noodzakelijk. Voor dit onderzoek dient op geschikte momenten gezocht te worden naar territoriale mannetjes of nestindicerende waarnemingen van oudervogels. Aan de hand van de waarnemingen kan worden beoordeeld hoeveel broedparen aanwezig zijn en of er nestlocaties verdwijnen. Indien dat laatste het geval is zal moeten worden beoordeeld of en op welke wijze mitigatie dan wel compensatie noodzakelijk is.

Onderzoek huisumus

Onderzoek naar deze soort dient te bestaan uit minimaal 2 bezoeken in de periode maart tot circa eind juni. Zie voor meer informatie Soortenstandaard Huisumus - te downloaden via het DR-loket van het ministerie van EL&I.

Onderzoek Gierzwaluw

Onderzoek naar deze soort dient te bestaan uit minimaal 3 bezoeken in de periode half mei tot circa half juli. Hierbij dient specifiek gezocht te worden naar invliegende en gierende vogels op hiervoor geschikte momenten. Zie voor meer informatie Soortenstandaard Gierzwaluw - te downloaden via het DR-loket van het ministerie van EL&I.

Consequenties

Door de beschermde status van voornoemde soorten (huisumus en gierzwaluw) is het verwijderen van vaste verblijfplaatsen (de nestlocaties) in beginsel niet toegestaan. Voor het wegnemen, zoals bij de sloop van gebouwen, is een mogelijke ontheffing en/of zijn compenserende en mitigerende maatregelen noodzakelijk.

Om inzichtelijk te krijgen welk aantal nestlocaties verdwijnen en welke compenserende en mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn, is nader onderzoek noodzakelijk naar deze soorten, zie tabel 2.

soort	Aantal bezoeken	Tijdstip onderzoek	Type onderzoek	Periode van onderzoek
Huismus	2	ochtend/dag	Territoriumkartering	(maart) april-juni
Gierzwaluw	3	avond	Territoriumkartering	mei-juli

Tabel 2: overzicht noodzakelijk aanvullende onderzoeken

De aanvullende onderzoeken dienen volgens de door de Particulier Gegevensbeherende organisaties (PGO's) opgestelde protocollen voor de betreffende soortgroepen te worden uitgevoerd. De voorgestelde onderzoeksinspanning is op deze protocollen gebaseerd.

Nadelige effecten op soorten van categorie 5, waarvan de nestlocatie alleen beschermd is indien ecologische afwegingen dat rechtvaardigen, bijvoorbeeld wanneer er geen alternatieven in de directe omgeving voorhanden zijn, kunnen niet worden uitgesloten door de geplande werkzaamheden. Mogelijke broedvogels van categorie 5 op de planlocatie zijn koolmees, pimpelmees, spreeuw ed. De populatie van de te verwachten soorten zal echter geen negatieve effecten ondervinden van de geplande ingrepen. Er zijn diverse broedgelegenheden in de directe omgeving voorhanden. Ook na de herinrichting zullen voor deze soorten nieuwe broedgelegenheden ontstaan. Nader onderzoek naar overige vogelsoorten is hierdoor niet noodzakelijk.

4.4 Herpetofauna en vissen

Zwaar beschermde amfibieën, reptielen en vissen ontbreken op de planlocatie.

Doordat zwaar beschermde soorten niet aanwezig zijn, is geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

4.5 Zoogdieren

Tijdens het onderzoek zijn enkele sporen aangetroffen van bosmuizen, konijn en muis onbepaald.

Naast de aangetroffen soorten kunnen in het plangebied diverse soorten worden aangetroffen als: ware muizen, spitsmuizen, mol, konijn, egel, algemene marterachtigen enz. De aangetroffen soorten en de mogelijk aanwezige soorten, staan vermeld op Tabel-1 Ff-wet waardoor een vrijstelling geldt voor Ruimtelijke Ontwikkelingen en Ingrepen en geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk is.

De planlocatie is echter wel geschikt voor de vestiging van een vaste verblijfplaats van de steenmarter. Hierdoor is het mogelijk dat deze soort zich alsnog kan vestigen binnen het plangebied. Gezien de beschermde status van deze soort is het niet zondermeer toegestaan vaste verblijfslocaties te verwijderen zonder de juiste, ecologische afweging. Hierdoor is het noodzakelijk een nader onderzoek uit te voeren naar aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen in het gebied.

Verblijfslocaties van overige zwaar beschermde soorten zijn niet aanwezig. Hierdoor is voor deze groep geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

Vleermuizen

Het slopen van de woningen met verschillende potentieel geschikte toegangsmogelijkheden en verblijfsruimten kan resulteren in het verdwijnen van verblijfplaatsen van vleermuizen. De gebouwen bieden in potentie geschikte verblijfplaatsen voor enkele gebouwbewonende soorten.

Om meer zicht te krijgen of de geplande werkzaamheden negatieve effecten kunnen hebben op aanwezige soorten en te beoordelen of, en zo ja welke, maatregelen noodzakelijk zijn, bijvoorbeeld doordat verblijfplaatsen worden verwijderd, is het noodzakelijk nader onderzoek naar deze soortgroep uit te voeren. Voor deze afweging is het Vleermuisprotocol dat is opgesteld door Netwerk Groene Bureaus in samenwerking met Gegevensautoriteit Natuur en de Zoogdierveniging, leidend. Zie bijlage 4 voor een vereenvoudigde Checklist uit het vleermuisprotocol.

Tijdens het onderzoek dient inzichtelijk gemaakt te worden of er vleermuizen gebruik maken van de planlocatie, welke soorten het betreft, welke typen verblijfsfuncties (kraam- of zomerverblijven of balts- en paarlocaties) de woningen hebben en welke effecten de werkzaamheden zullen hebben op de individuen en lokale populatie. Hiervoor zijn verschillende onderzoeksmomenten noodzakelijk, verspreidt over het zomerhalfjaar. Het onderzoek dient te worden uitgevoerd door een vleermuisdeskundige.

Verblijfplaatsen van boombewonende soorten zijn niet op de planlocatie aanwezig. Ook worden door de geplande werkzaamheden geen negatieve effecten op eventueel aanwezige vliegroutes of foerageerfunctionaliteit verwacht.

4.6 Ongewervelden

Het gebied is niet geschikt als voortplantings- en leefgebied voor beschermde en Rode lijstgenoteerde vlinders, libellen en overige insecten. Beschermde soorten zijn niet te verwachten aangezien de soorten van deze groepen veelal erg kritisch zijn op het biotoop.

4.7 Consequenties tijdens de sloopactiviteiten en de zorgplicht

Indien de woningen langere tijd buiten gebruik blijven en de sloop wordt uitgesteld, is het mogelijk dat er nieuwe situaties ontstaan voor dieren en planten om zich vestigen waardoor nieuwe afwegingen noodzakelijk kunnen zijn. Het verdient aanbeveling om sloopmateriaal en eventuele zandhopen slechts korte tijd op te slaan. Hierdoor wordt voorkomen dat dieren en planten zich tijdens de werkzaamheden kunnen vestigen. Voor alle dier- en plantsoorten, wel of niet beschermd, geldt de algehele zorgplicht, zie kader.

Naast de aandacht voor beschermde soorten geldt voor alle in het wild levende dieren en planten artikel 2 van de Flora- en faunawet.

Artikel 2

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

5. CONCLUSIE

Op de planlocatie is een natuuronderzoek uitgevoerd in de vorm van een quickscan. Aan de hand van de hierdoor verkregen gegevens, aangevuld met literatuuronderzoek, is een goed beeld ontstaan van de waarde van de planlocatie voor beschermde dier- en plantsoorten.

De werkzaamheden zullen bestaan uit het slopen de aanwezige bebouwing en verwijderen van alle aanwezige beplanting. Door de sloop van de 38 woningen ontstaat de mogelijkheid voor het bouwen van 44 nieuwe woningen.

Van twee soortgroepen zijn te weinig verspreidingsgegevens voorhanden om uit te kunnen sluiten of schade aan individuen of lokale populaties plaatsvindt. Hierdoor is voor beide groepen nadere inspanning noodzakelijk. Het betreft vogels (huismus en gierzwaluw) en zoogdieren (vleermuizen en steenmarter). Van overige soortgroepen zijn voldoende verspreidings- en gebiedsgegevens voorhanden om gefundeerde uitspraken te doen over eventuele effecten. Hierdoor is onderzoek naar overige soortgroepen niet noodzakelijk waardoor door het uitvoeren van de werkzaamheden voor deze soorten en soortgroepen geen overtreding plaatsvindt met de Flora- en faunawet.

Huismus en gierzwaluw

Voordat er kan worden gesloopt dient inzichtelijk gemaakt te worden of en hoeveel huismus- en gierzwaluwterritoria op de planlocatie aanwezig zijn die worden verwijderd door de voorgenomen sloop. Hierdoor is voor deze soorten nader onderzoek noodzakelijk. Het onderzoek dient te worden uitgevoerd door enkele bezoeken in de periode maart-juli. Bij uitvoering van vleermuisonderzoek kan een deel van de informatie tijdens deze bezoeken worden vergaard. Hierdoor kan worden volstaan met voor beide soorten 1 gericht bezoek, zie tabel 3.

Vleermuizen

Het slopen van de bebouwing kan resulteren in het verwijderen van vaste verblijfplaatsen van vleermuizen. De aanwezigheid van deze soorten is alleen aan te tonen of uit te sluiten middels gericht onderzoek op daarvoor geschikte momenten in het jaar. Hierdoor is nader onderzoek door een vleermuisdeskundige in het zomerhalfjaar noodzakelijk om inzichtelijk te maken of en welke soorten aanwezig zijn en, indien dit het geval is, op welke wijze schade aan de lokale populaties kan worden voorkomen. Het onderzoek dient te voldoen aan de door de Particulier Gegevensbeherende Organisaties (PGO's) opgestelde protocol; het vleermuisprotocol 2013. Hierop is de onderzoeksintensiteit gebaseerd zoals weergegeven in onderstaande tabel (tabel 3).

Steenmarter

Het slopen van de woningen en het verwijderen van de tuinen en schuren kan resulteren in het verwijderen van vaste rust- en verblijfslocaties. Hierdoor is het noodzakelijk inzichtelijk te krijgen of de soort vaste rust- en verblijfslocaties binnen het plangebied bezet. Hierdoor is nader onderzoek naar de aanwezigheid van deze soort noodzakelijk.

soortgroep	Aantal bezoeken	Tijdstip onderzoek	Type onderzoek	Periode van onderzoek
Huismus	1	dag	territoriumkartering	maart - 1 juli
Gierzwaluw	1	avond	territoriumkartering	mei-juli
Steenmarter	1	dag	Vaste verblijfplaatsen	jaarrond
Vleermuizen: kraam - en zomerverblijven	3	avond/nacht en ochtend	bat-detector	april - 15 juli
Vleermuizen: Balts- en paarverblijven	2	avond/nacht	bat-detector	15 aug - eind sept

Tabel 3: Overzicht noodzakelijk aanvullende onderzoeken.

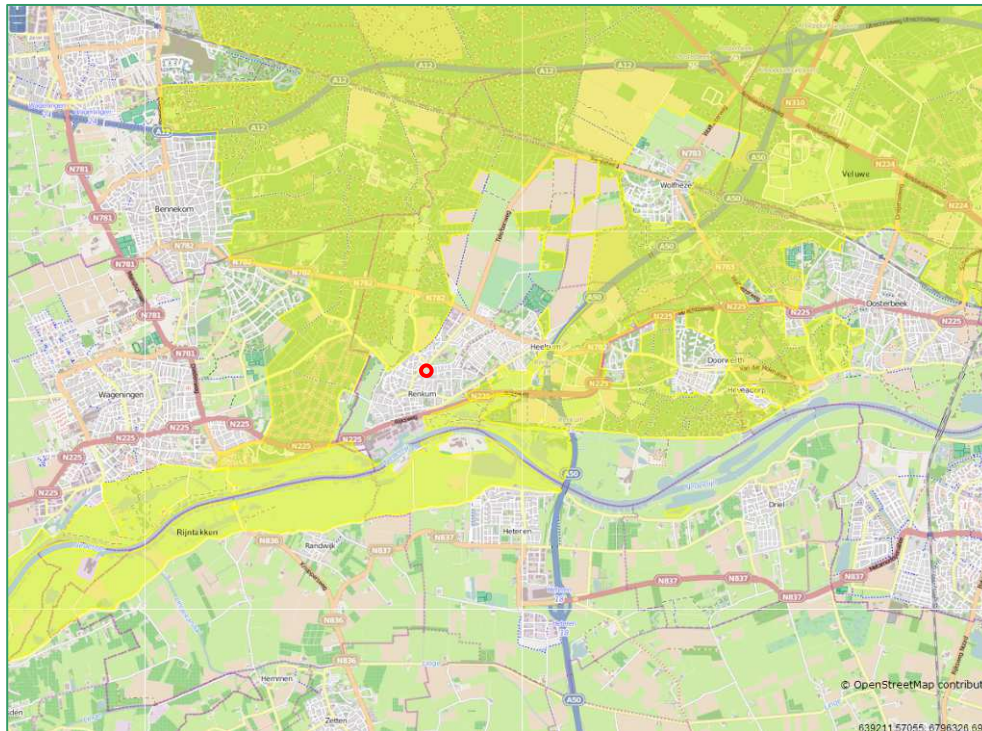
Gezien het bovenstaande is nader onderzoek naar enkele beschermde dieren noodzakelijk voordat de geplande sloopwerkzaamheden kunnen worden uitgevoerd. Onderzoek naar overige soortgroepen is niet noodzakelijk.

LITERATUUR

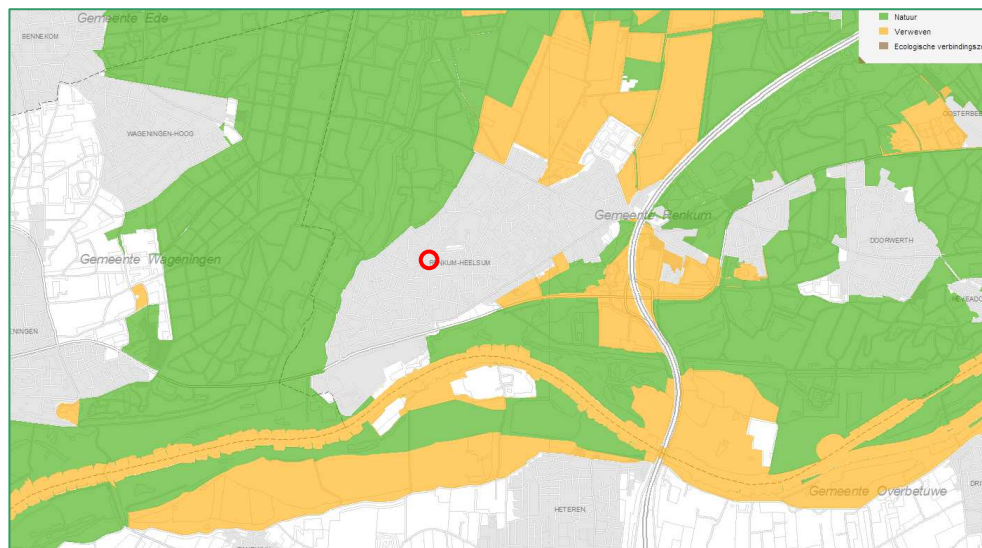
- www.natuurloket.nl
- www.minlnv.nl
- www.gelderland.nl
- www.zoogdieratlas.nl
- www.ravon.nl
- www.waarneming.nl
- www.telmee.nl
- www.floron.nl

- H. Limpens et al.; Atlas van de Nederlandse Vleermuizen - Onderzoek naar verspreiding en ecologie; KNNV-uitgeverij. 1997.
- H. Sierdsema; Broedvogels en beheer. 1995, SOVON.
- Drs. E.J. Weeda et al.; Nederlandse Ecologische Flora - Wilde planten en hun relaties. KNNV-uitgeverij. 2003

BIJLAGE 1: LIGGING NATURA2000 EN EHS

Figuur 2: ligging Natura2000 gebieden Veluwe en Uiterwaarden van de Neder-Rijn (gele arcering) ten opzichte van het plangebied. De begrenzing van de gebieden liggen op respectievelijk 300 en 1600 meter afstand van de planlocatie. De rode cirkel betreft de ligging van de onderzoekslocatie.
Bron: site www.synbiosys.alterra.nl/natura2000.

Figuur 3: begrenzing van de ecologische hoofdstructuur en verbingszones ten opzichte van de planlocatie. De rode cirkel betreft de ligging van de onderzoekslocatie.
Bron: site provincie Gelderland.

BIJLAGE 2: IMPRESSIE PLANGEBIED

1. Woningen aan de Meester van Damweg
2. Woningen aan de Hogenkampseweg
3. Woningen aan de Reijmerweg
4. Woningen aan de Sint Josephweg
5. Binnenplaats achterzijde woningen
6. Binnenplaats/speelveld achterzijde woningen
7. Achterzijde woningen Meester van Damweg

BIJLAGE 3: TOELICHTING FLORA- EN FAUNAWET

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Deze wet is de soortgerichte implementatie van de Europese Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. Daarbij worden in deze wet de bepalingen samengevoegd die voorheen in verschillende wetten waren gebundeld: Vogelwet 1936, Jachtwet, Natuurbeschermingswet (hoofdstuk V: soortenbescherming), Nuttige Dierenwet 1914 en Wet Bedreigde uitheemse dier- en plantsoorten.

De Flora- en faunawet is in beginsel gericht op de bescherming van flora en fauna op soortniveau. Activiteiten waarbij schade wordt gedaan aan beschermde dieren of planten zijn verboden, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het “nee, tenzij”-principe). Het is dan ook altijd zaak om, waar mogelijk, activiteiten uit te voeren zonder schade aan beschermde dieren en planten aan te brengen. De wet erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende dieren. In de wet is dan ook een zorgplicht opgenomen: iedereen moet voldoende zorg in acht nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving, *Artikel 2 Flora- en faunawet*.

Voor de in deze rapportage gemaakte toetsing zijn met name de verbodsbepalingen artikel 8 t/m 12 van toepassing.

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Op 23 februari 2005 is de “AmvB art. 75” van de Flora- en faunawet in werking getreden. In dit besluit is een vrijstelling voor specifieke activiteiten en soorten geregeld. Tevens introduceert de AmvB de gedragscode. De AmvB verdeelt alle beschermde soorten (met uitzondering van vogels) in drie groepen - Tabellen. Voor vogelsoorten geldt een andere regeling.

Beschermde soorten	Zonder gedragscode	Met gedragscode
Licht beschermde soorten - Tabel 1	<i>Algemene vrijstelling</i>	<i>Algemene vrijstelling</i>
Overige beschermde soorten - Tabel 2	<i>‘Lichte’ toetsing</i>	<i>Vrijstelling</i>
Streng beschermde soorten - Tabel 3	<i>Uitgebreide toetsing</i>	<i>Uitgebreide toetsing</i>

Tabel: toetsingscriteria voor ontheffing bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Tabel 1

Voor soorten die zijn opgenomen in Tabel 1 geldt een algehele vrijstelling wanneer de werkzaamheden vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud, ook in landbouw en bosbouw;
- bestendig gebruik;
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Als deze soorten op de locatie voorkomen, en het werk valt onder de werkzaamheden zoals hierboven beschreven, dan geldt daarvoor een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Als geen sprake is van werkzaamheden zoals beschreven, dient een ontheffing te worden aangevraagd. De aanvraag wordt dan onderworpen aan de lichte toets. Toetsingscriteria daarbij zijn of de

gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is, en of de activiteit een redelijk doel dient. Uiteraard geldt in alle gevallen de algemene zorgplicht; Artikel 2.

Tabel 2

Deze soorten krijgen een zwaardere bescherming. Er geldt alleen een vrijstelling als sprake is van werkzaamheden zoals beschreven bij Tabel 1 én indien wordt gehandeld volgens een gedragscode die is goedgekeurd door de Minister van LNV.

Valt het werk niet onder de werkzaamheden zoals beschreven bij Tabel 1, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets. Hierbij moet aangetoond worden dat de werkzaamheden er niet toe mogen leiden dat het voortbestaan van de soorten in gevaar wordt gebracht. Er mag geen afbreuk gedaan worden aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. De populatie in het gebied mag geen gevaar lopen uit te sterven. Hiervoor moeten maatregelen getroffen worden, die opgenomen worden in een ecologisch werkprotocol. Ook hier geldt de algemene zorgplicht.

Tabel 3

De soorten uit Tabel 3 zijn de zwaarst beschermde soorten. Ook wanneer werkzaamheden vallen onder een van de bij Tabel 1 genoemde categorieën, geldt niet zonder meer een vrijstelling. Enkel bij bestendig beheer en onderhoud is een vrijstelling mogelijk wanneer gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Werkzaamheden die in een van de andere categorieën vallen en welke negatieve effecten op beschermde soorten (kunnen) hebben, zijn ontheffingsplichtig. Voor het verstrekken van een ontheffing wordt deze onderworpen aan een zware toets wanneer:

- er geen andere bevredigende oplossing voor de geplande activiteit is;
- de geplande activiteit geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- er sprake is van een in of bij de wet genoemd belang.

Bij soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn moet tevens sprake zijn van een door de Habitatrichtlijn erkend belang:

- dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- bescherming van flora en fauna;
- openbare veiligheid.

Wanneer soorten uit tabel 3 voorkomen in een gebied dienen er maatregelen getroffen te worden om behoud van de lokale populatie, bescherming van individuen en de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen te garanderen. Hiervoor dienen mitigerende en mogelijk compenserende maatregelen getroffen te worden. Om zeker te zijn of de maatregelen voldoende zijn, dienen ze vooraf beoordeeld te worden door Dienst Regelingen. Met dit besluit kan aangetoond worden dat de initiatiefnemer zich houdt aan de Flora- en faunawet. Het besluit heeft de initiatiefnemer bijvoorbeeld nodig als iemand bezwaar maakt tegen het project of vraagt om handhaving van de Flora- en faunawet.

Indien vaste verblijfplaatsen worden beschadigd of weggehaald of behoud van de lokale populatie dan wel bescherming van de aanwezige individuen niet voldoende kan worden gegarandeerd, dienen compenserende maatregelen te worden uitgevoerd én dient een ontheffing te worden aangevraagd bij Dienst Regelingen. Voor deze soorten geldt echter dat alleen ontheffing wordt verleend op grond van een wettelijk belang genoemd in de Habitatrichtlijn of Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantsoorten.

Vogels

Met ingang van 26 augustus 2009 heeft het Ministerie van LNV een nieuw beleid ten aanzien van broedvogels ingezet. Verblijfplaatsen van broedvogels zijn door de Flora- en faunawet beschermd. Tijdens werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. Deze groep is opgedeeld in enkele categorieën waarop de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet jaarrond van kracht zijn:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.

3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Het betreft de vogelsoorten:

• Boomvalk	(Falco subbuteo)
• Buizerd	(Buteo buteo)
• Gierzwaluw	(Apus apus)
• Grote gele kwikstaart	(Motacilla cinerea)
• Havik	(Accipiter gentilis)
• Huismus	(Passer domesticus)
• Kerkuil	(Tyto alba)
• Oehoe	(Bubo bubo)
• Ooievaar	(Ciconia ciconia)
• Ransuil	(Asio otus)
• Roek	(Corvus frugilegus)
• Slechtvalk	(Falco peregrinus)
• Sperwer	(Accipiter nisus)
• Steenuil	(Athene noctua)
• Wespandief	(Pernis apivorus)
• Zwarte wouw	(Milvus migrans).

Er zijn ook vogelnesten die worden aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet strikt beschermd.

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Wanneer een jaarrond beschermd nest wordt aangetroffen, dan dient altijd een omgevingscheck uitgevoerd te worden. Een deskundige dient te onderzoeken of er voor de soort in de omgeving voldoende plekken en materiaal aanwezig zijn om zelf een vervangende locatie te vinden en een vervangend nest te maken. Indien dit niet mogelijk is, dient een vervangende nestlocatie aangeboden te worden. Wanneer dit ook niet mogelijk blijkt, dient een ontheffing aangevraagd te worden. Ontheffing kan alleen verkregen worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Wettelijke belangen zijn:

- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid of openbare veiligheid.

Gedragscodes

Werken volgens een gedragscode kan (soms) een vrijstelling voor soorten van Tabel 2 en Tabel 3 geven. Voorwaarde is wel dat gewerkt dient te worden volgens een door de minister vastgestelde gedragscode. Hierbij is het van belang dat de gedragscode op de juiste wijze is geïmplementeerd in de organisatie of in het totaalplan van de werkzaamheden.

Voor meer informatie over de toepassing van de Flora- en faunawet in relatie tot gedragscodes: zie de brochure van het ministerie van LNV: "Buiten aan het werk".

BIJLAGE 4: CHECKLIST VLEERMUISPROTOCOL

Selectie uit de checklist:

1. Dikke bomen

Is in of grenzend aan het plangebied één (of meerdere) dikke boom (doorsnede globaal > 3 dm op borsthoogte) aanwezig? → **ja, maar geen geschikte holten**
Geen onderzoek naar boombewonende vleermuissoorten

5. Gebouwen

Zijn er gebouwen aanwezig? → **ja**

a. Biedt het gebouw(en) mogelijk winter-, kraam-, zomer- en paarverblijfplaatsen voor vleermuizen (denk aan de spouwmuur, dakpannen, kelders, luiken aan de muur, gevelbekleding, zolders, daklagen, kruipruimtes etc.)? → **ja**
Nader onderzoek naar winter-, kraam-, zomer- en paar verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen.

b. Zijn er sporen van aanwezigheid, poepsporen, keutels, vraatsporen en dergelijke? **ja**
Nader onderzoek naar verblijfplaatsen vleermuizen

c. Mogelijk foerageer gebied? → **ja, in aangrenzend gebied**
Nader onderzoek naar foeragerende vleermuizen - in relatie tot de planlocatie